

SLOVENIJA PRED VOLITVAMI

Le nekaj dni nas še loči od parlamentarnih volitev v Sloveniji. Gre vsekakor za pomemben mejnik, ki bo odločal o prihodnjih letih razvoja in življenja sploh v republiki Sloveniji. To še posebno po dolgi vrsti političnih sprememb, ki so v naši matični državi že korenito spremenile družbeno in seveda tudi politično podobo.

Le nekaj mesecev je od zamenjave slovenske vlade. V začetku poletja je namreč padla Drnovškova vlada. Zamenjala jo je vlada Andreja Bajuka, ki je ob podpori pomladnih strank lahko začela s svojim rednim delom. Vedelo se je, da bo ta vlada sicer kratkotrajna, saj je sedaj zapadel rok parlamentarnega mandata. Vseeno pa je nova koalicija Slovenija le začela z nekaterimi pomembnimi potezami, čeprav se je zavedala lastnih časovnih meja.

Že v samem začetku pa so nastopile znotraj same koalicije (SLS+SKD, SDS) nove težave. Prišlo je do nepotrebnega razkola v novi združeni stranki krščanskega idejnega naziranja. Predsednik vlade Bajuk je skupno z zunanjim ministrom Peterletom, ki je medtem žal zapustil lastno stranko, ustanovil stranko Nova Slovenija - Krščanska ljudska stranka. To gotovo ne koristi enotnosti pomladnih strank in zlasti za zaupanje volivcev v te stranke oz. v skupni tabor. Viribus unitis še vedno velja!

Slovenska politična scena je danes gotovo zelo raznolika. In to je tudi prav. Vsekakor pa bi pričakovali neko širšo politično etiko, ki bi narekovala določeno zadržanje tudi v perspektivi evropskega združevanja. In na vse to nas tudi lahko spomnijo izjave raznih voditeljev slovenskih strank.

Kakšne so danes perspektive za bližnje volitve? Politična dialektika namreč narekuje dialog (tudi polemičen) med večino in opozicijo. To je splošna pridobitev demokracije v njenem več kot stoletnem obstoju. Sedanja vladna večina je vsekakor pokazala določeno voljo do sprememb in nekaterih važnih političnih pobud. Tako si zlasti odločno prizadeva za kar se da aktiven pristop k Evropi in s tem v zvezi ustvarja pozitivne stike z evropskimi državami ter izpolnjuje roke za svojo vključitev v Evropsko unijo. Večje motnje danes prihajajo s strani Avstrije, ki tako ali drugače hoče pogojevati - kot nekoč Italija - slovenski vstop v Evropsko unijo. Sicer v tem oziru ni velike razlike s prejšnjimi vladami, ki so tudi delale v tem smislu.

Kako naprej? Volitve, zlasti parlamentarne nujno prinašajo v politično dialektiko več ostrine in polemik. Na tem mestu se ne bi spuščali meritorno v polemike oz. stališča za ali proti posameznim političnim strankam, ki na volitvah nastopajo. To je zadeva državljanov republike Slovenije, ki bodo na teh volitvah izbirali svoje predstavnike v parlamentu. Želimo si, da bi med političnimi silami boj ostal na kulturni in civilni ravni (česar pri kaki stranki ne opazimo).

Kot Slovenci v Italiji pa pričakujemo in si želimo, da bi novoizvoljeni slovenski parlament imel dovolj poslušala tudi za vprašanje slovenske manjšine v Italiji.

STRAN 2

ANDREJ BRATUŽ

MIMOGREDE

Seveda se z nastopom tako imenovane "slovenske pomladi" začnejo rojevati tudi potreba po uveljavitvi zatajevanih in zatajenih komponent slovenske npravi, zato smo priče tako različnemu tipanju in iskanju v vse smeri, kar večkrat daje vtis nezdrave konfuznosti, a gre v bistvu za prerojenje, ki potrebuje samo čas in možnost, da se zrelo izoblikuje. In v tem prenovitvenem kontekstu ima svojo pozitivno vlogo tudi medvojni upor, (...) vendar redimenzioniran v smislu pluralističnega sporazuma za osvoboditev slovenske domovine ter dokončne potrditve njene suverenosti.

BORIS PAHOR, POGLEDI IZ JAMBOROVEGA KOŠA

PO PADCU SLOBODANA MILOŠEVIĆA

NOVA STRAN V ZGODOVINI BALKANA?

DRAGO LEGIŠA

"Prizadeval si bom, da bo Srbija postala pravna, demokratična, evropska država, da bo razpisala redne predsedniške in parlamentarne volitve, s čimer bo konec mojega mandata, ki ne bo trajal dlje kot poldrugo leto."

Tako je dejal dr. Vojislav Koštunica (na sliki) v trenutku, ko je bilo popolnoma jasno, da je bil izvoljen za novega predsednika Zvezne republike Jugoslavije. Dosedanji predsednik Slobodan Milošević je priznal svoj poraz na volitvah šele potem, ko se je prepričal, da sta mu odpovedali poslušnost tako vojska kot policija, saj sta mu oboji sporočili, da ne bosta s silo nastopili proti večstotisočglavi množici, ki je v Beogradu in ostalih mestih širom po državi čedalje glasneje in odločneje zahtevala, naj se spoštuje volja večine volivcev. Slednji pa so na volitvah 24. septembra glasovali za 56-letnega pravnikarja in vseučiliškega profesorja mednarodnega prava Vojislava Koštunice. Nič ni pomagal Miloševićev pritisk na ustavne sodnike, ki so najprej razsodili, da Koštunica ni prejel absolutne večine glasov in da so zato potrebne ožje volitve (balotaža) med obema tekmečema, samo nekaj ur kasneje pa so taisti sodniki proglasili volitve za nične!

Medtem ko so se zahodne demokratične države takoj postavile na stran Vojislava Koštunice, ki mu je večina volivcev izkazala zaupanje, in so mu tako Clinton kot Blair in Chirac takoj sporočili, da bodo odpravili sankcije proti Srbiji, je ruski predsednik Putin povabil oba tekmečca v Moskvo, da bi se njun spor mirno rešil. V Srbiji pa so se manifestacije nadaljevale vse dotlej, dokler ni v Beograd

priletel ruski zunanji minister Ivanov, se srečal z Miloševićem in Koštunico, hkrati pa sta tako zvezna volilna komisija kot ustavno sodišče priznala, da je na volitvah zmagal Koštunica. Ob tej priložnosti se je na televizijskih zaslonih pojavil sam Milošević, ki je priznal svoj poraz, a tudi naglasil, da se ne umika iz politike, češ da ima še vedno svojo politično stranko in svoje somišljenike.

S tem je huda napetost, ki je grozila, da se sprevrže v državljansko vojno, namah pustila in so se lahko začele "celiti rane" (naj samo omenimo, da je razjarjena množica vdrla v beograjsko skupščinsko palačo in v poslopje RTV Srbije, kjer so zgorela štiri nadstropja).

Kaj sedaj? To je vprašanje, ki si ga postavljajo vsi resnični demokrati po svetu. Po prisegi pred zveznimi poslanci - zasedanje je potekalo v Centru Sava, ker je skupščinska palača poškodovana - je Koštunica že moral ugrizniti v kisl jabolko. Črnogorski predsednik Milo Djukanović, ki je bil volivcem svoje republike priporočil abstinenco, češ da so volitve nezakonite, je Beogradu sporočil: "S Koštunico se bomo Črnogorci seveda pogovarjali, a ne kot s predsednikom ZR Jugoslavije, temveč kot s predstavnikom nove srbske politične misli." Djukanović je naglasil, da zahteva Črna gora vrsto ukrepov, ki naj omogočijo, da bodo odnosi med obema republikama temeljili na medsebojnem spoštovanju in pravičnem ravnovesju. "Če se bo izkazalo, da takšne potni - je zaključil -, Črni gori preostane ena sama pot, in sicer neodvisnost."

Trd oreh torej ostaja seveda tudi Kosovo. Koštunica dobro ve, da resolucija OZN govori v zvezi s Kosovom o

ureditve zadev z mednarodno skupnostjo poleg umika sankcij EU uvršča navezavo rednih odnosov z vsemi sosedomi, zlasti z nekdanjimi jugoslovanskimi republikami. "Tudi to, da naša država nima nikakršnih odnosov s Slovenijo, dokazuje nečloveškost Miloševićevega režima," je dejal Koštunica.

Kaj pa bo z Miloševićem? Svoj kratki nastop na televiziji je končal z napovedjo, da bo odslej imel

več časa za svoje vnuke. To pa za nekaj časa ne bo držalo, ker se je vnuk skupaj z očetom Markom in materjo v soboto, 7. t.m., z letalom odpeljal v Moskvo, ker mu je baje nudil varno zavetje veleposlanik ZRJ, ki je - glej čudo! - nič manj kot brat poraženega predsednika Slobodana Miloševića - Borislav. V domovini so namreč demonstranti razdeljali Markovo ime: butik v Beogradu, disko Madona v Požarevcu in veliko zabavišče Bambiland. Očetu Slobodanu pa se nikakor ne obeta mirna prihodnost. Doma ima mnogo sovražnikov, v tujini pa stalno preži nanj glavni pravdnik Haaškega sodišča Carla Del Ponte, ki je od Koštunice že zahtevala, naj ji izroči Miloševića, obtoženega vojnih zločinov in zločinov zoper človeštvo. ZDA se z njo strinjajo, Evropa pa - kot vedno - ni povsem enotna.

V ljubljanskem Delu smo v soboto, 7. t.m., lahko brali, da "Koštunica na prvo mesto

02 80 LET PO PLEBISCITU NA KOROŠKEM

03 Erika Jazbar / intervju
IGOR TULL

04 Jurij Paljk
FATIMA IN NAŠ ČAS

06 ŠOLSKA AVTONOMIJA: POTREBNA JE RAZPRAVA

07 BORIS PAHOR PREJEL VISOKO ODLIKOVANJE

07 Iva Koršič / pogovor
GLEDALIŠKI PORTRETI: JANKO PETROVEC

08 Milan Gregorič
NEVARNE IGRE OKROG HITRE ŽELEZNIŠKE...

09 Ivan Žerjal
ROŽANČEV NAGRAJENEC V DSI

10 Erika Jazbar / pogovor
DAMJAN HLEDE O SCGV EMIL KOMEL

16 Peter Szabo
OČIŠČENJE

V PALESTINI VRE

BREDA SUSIČ

Hudi neredi na območju Bližnjega vzhoda, ki trajajo že enajst dni in ki so povzročili že več kot osemdeset žrtev in dva tisoč ranjenih, postajajo zelo podobni pravi vojni.

Arafat, ki ima tudi nezamisljive izkušnje v bojni strategiji, ve, da si ne more privoščiti direktnega vojaškega spopada z Izraelom. Lahko pa računa na drugo orožje: na poulične boje civilnega ljudstva, ki se s kamenjem upira tankom, na paravojaške sile in reakcijo svetovnega javnega mnenja.

Ponovno zблиžanje nekdanjih partnerjev v mirovni pogajanjih v zadnjih urah otežkoča tudi približevanje obeh voditeljev nasprotnikom kompromisnih dogovorov v mirovnem procesu: Barak se je na eni strani začel pogajati s konservativnim Likudom za razširitev vladne koalicije, Arafat pa je na drugi strani popustil islamskim skrajnjem, ko je iz zapora izpustil njihovega pristaša in prvič omogočil predstavnikom Hamasa udeležbo na sestanku palestinske vlade.

Politične poteze, ki bi lahko za vedno pokopale mirovna pogajanja, je zadnji trenutek zamrznil predlog ameriškega predsednika za štiri-stranski vrh med Barakom, Arafatom, egiptovskim prednikom Mubarakom in Clintonom samim (ali Albrightovo). V trenutku, ko pišemo, ni še znano, ali sta sprta voditelja pristala na pogovore, ki bi morali biti v Sarm El Šeiku že v torek. Na pogovore z vsemi vpletenimi sta se v ponedeljek odpravila tudi ruski zunanji minister Ivanov in generalni sekretar ZN Kofi Annan.

Laura King, dopisnica Associated Press, ugotavlja, kako sta Arafat in Barak v zadnjih dneh spremenila odnos drug do drugega. Medtem ko sta se prej imenovala za partnerja v naporih pri iskanju miru, sedaj iščeta načine, da bi ob poudarjanju šibkosti in napak drugega pridobila na lastni moči. Barak, ki je za svoje vojaške uspehe prejel največ vojaških odličij v zgodovini Izraela, je v nedeljo Arafatu zagrozil z ultimatom: če ta ne bo dosegel pomiritve palestinskih upornikov, je Barak pripravljen ne samo na to, da prekine mirovna pogajanja, pač pa celo na široko vojaško akcijo.

URADNE PROSLAVE IN POLEMIKE

80 LET PO PLEBISCITU NA KOROŠKEM

Dne 10. t.m. je poteklo natančno 80 let od plebiscita, katerega izid je bil odločilen za nadaljnjo državno pripadnost Koroške in tudi naravnost usoden za nadaljnji narodnostni obstoj slovenskega življa na Koroškem.

Po sklepu pariške mirovne konference je sporno ozemlje na Koroškem bilo razdeljeno na dve coni: A in B. Dne 10. oktobra je bil plebiscit v coni A in so se volivni upravičenci morali odločiti ali za Kraljevino SHS (kasnejšo Jugoslavijo) ali za Avstrijo. Plebiscit je potekal v 51 občinah, njegov izid pa je bil naslednji: za Avstrijo se je izjavilo 22.025 ali 59,04% upravičencev, za Kraljevino SHS 15.279 ali 40,96% upravičencev. V skladu s sklepom pariške konference v coni B spornega ozemlja ni bilo plebiscita, saj se je izkazalo, da je večina prebivalcev cone A za Avstrijo.

Plebiscit je pokazal, da je tudi večje število slovenskega prebivalstva glasovalo za pripadnost koroškega ozemlja Avstriji, saj je po podatkih ljudskega štetja iz leta 1910 v obeh omenjenih conah bilo kar 61 tisoč ljudi, katerih občevalni jezik je bil slovenski. Tako so namreč sami izjavili. Tudi slovenski govornik, predsednik NSKS Bernard Sadovnik (na sliki) je na uradni proslavi 80-letnice plebiscita - proslava je bila v ponedeljek, 9. t.m., v Celovcu - poudaril, da je na takšno držo precejšnjega dela volilnih upravičencev gotovo močno vplivala uradna izjava začasne koroške deželne vlade, ki je 28. septembra 1920 poudarila, da bo "glavno načelo bodoče deželne politike sprava in pravičnost in da bo deželna zdaj in vselej varovala slovenskim sodeželanom njihove jezikovne in nacionalne značilnosti". Vsi vemo, kakšna je bila nadaljnja usoda naših koroških bratov. Najbolj zgovorno priča dejstvo, da je po ljudskem štetju leta 1991 ostalo na Koroškem le 15 tisoč Slovencev.

Kljub 7. členu avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, ki slovenski narodnostni skupnosti v Avstriji priznava zaščito njenih osnovnih narodnostnih pravic, se je proces germanizacije nadaljeval in se še vedno nadaljuje. Avstrijska država nikakor ni izpolnila danih obljub in mednarodno sprejetih obveznosti. Zato zvenijo neka-ko precej hinavsko besede, ki jih je na omenjeni proslavi v Celovcu izrekel avstrijski

zvezni kancler Schüssel, a je namreč Koroška "Evropa v malem", kar je povedal celo v slovenskem jeziku! Taisti gospod pa se ni pomišljal skleniti zavezništvo s Haiderjevimi svobodnjaki, ki vemo, da bi slovenske ljudi na Koroškem najraje čimprej potujčili. V ta namen jim pride vse prav, tudi avnojski sklepi in staronemška manjšina v Sloveniji, za katero zahtevajo enak status, kot ga imata italijanska in madžarska manjšina. Na takšno stanje bi morala slovenska država oziroma njene pristojne institucije primerno odgovoriti, kar pa do zdaj hudo pogrešamo.

KRATKA

VSEDRŽAVNA STAVKA ŠOLNIKOV

V ponedeljek, 9. t.m., so v Italiji stavkali šolniki. Prosvetni minister De Mauro je na začetku septembra nepričakovano označil njihove plače za sramotne, zaradi česar so šolniki upravičeno pričakovali ustrezne poviške. Zgodilo pa se je, da jim je vlada konec prejšnjega meseca ponudila 260 tisoč lir letnega poviška. Če odbijemo davčne in druge prispevke, bi šolniki - tako pravijo njihovi sindikati - dejansko prejeli nekakšno "napitnino". Sindikati so se zato odločili za splošno enodnevno stavko s protestnim sprevodom po rimskih ulicah. Nova stavka pa je že napovedana za prihodnji ponedeljek, 16. oktobra.

Učitelji in profesorji na šolah s slovenskim učnim jezikom so se seveda pridružili stavki, a so ob tej priložnosti opozorili na svoje posebne težave in probleme slovenskih šol. Glavni očeček obstoji v tem, da pristojne oblasti ne upoštevajo specifičnosti naših šol, od česar imajo škodo predvsem učenci in dijaki (o tem objavljamo poseben članek na kulturni strani).

S 1. STRANI

SLOVENIJA

Prav v tem času se bo še bil v rimskem senatu zadnji boj za izglasovanje naše zakonske zaščite.

V bistvu pa pričakujemo, da bo novi slovenski parlament odraz določene politične volje. To je predvsem pričakovanje demokratične, evropsko naravnane, moderne in svobodne družbe, ki naj dokončno prekine s preteklostjo in spoštuje vse tradicionalne vrednote slovenskega naroda.

POVEJMO NAGLAS JANEZ POVŠE

SI SLOVENIJA ŽELI SPREMEMBE ALI NE?

Vsake demokratične volitve so v nekem posebnem smislu slovesne, saj na njih svoje mnenje izrazijo vsi ljudje, kar ni nikdar dočela predvidljivo. Isto velja tudi za sedanje volitve v Sloveniji. Takšni in drugačni izvedenci so napovedovali vse mogoče prognoze, politični voditelji so prepričevali volivce s svojimi pozivi, toda zares odločilna bo volja ljudi, ki pa bo znana šele ob objavi volilnih rezultatov.

Ob tej priložnosti ni odveč želja, da bi slovenski volivci izbrali čim boljše, oziroma da bi bila njihova izbira vsestransko uporabna in državi v prid. S tem v zvezi prevladuje občutek, da sta v bistvu možna le dva volilna rezultata: prvi je tisti, ki bi potrdil sedanjo podobo Slovenije, kakršna je v veljavi zadnjih osem let, se pravi zadnji dve zakonodajni dobi, drugi pa tisti, ki bi se zavzel za spremenjeno podobo države. Si torej Slovenija želi spremembe ali ne? Priznati je treba, da je predvolilna razporeditev volivcem prepričala, da bi naračnost izbirali med eno ali drugo možnostjo. Zagovorniki kontinuitete so se potrudili, da so skupaj tudi z delom pomladne strani tovrstno temeljitost volilnega izbiranja omehčali in nemara celo zameglili. O tem priča nedavna znana zgodba o ustavni spremembi volilnega sistema, ki pravzaprav ohranja vse po starem. Toda tudi znotraj praktično starega volilnega sistema bo mogoče videti, kaj menijo Slovenci o svoji državi in kakšno si jo želijo. Ne smemo namreč pozabiti, da je v

zadnjem obdobju duh novega časa zelo močno posegel in spodbudil korenito politično spremembo na Hrvaškem ter prelomne dogodke v srbskem delu Zvezne republike Jugoslavije. V kolikor bi s podobno prodornostjo posegel sedaj tudi v Slovenijo, bi na primer Janševa in Bajukova Koalicija Slovenija skupaj dobila več volilne podpore, kot bi je bila deležna Drnovškova Liberalna demokracija. Želja po spremembi bi se pokazala tudi v primeru, ko se to sicer ne bi zgodilo, bi se pa uveljavil isti nagib, se pravi delna okrepitev obeh navedenih pomladnih strank in delna stagnacija Liberalne demokracije, to pot seveda brez večjih političnih posledic. V kolikor pa bodo slovenski volivci potrdili sedanjo usmeritev ter izrazili privrženost in priznanje rezultatov kontinuitete, bo slika ravno obratna. V tem primeru se razmerje med strankami ne bi bistveno spremenilo, oziroma bi lahko celo prišlo do okrepljene Liberalne demokracije, kar bi pomenilo nadaljevanje osem let starega slovenskega koalicijskega vladanja.

Si Slovenija želi spremembe ali si je ne želi? Volitve bodo to pokazale. Pokazale bodo pa tudi, kakšna je Slovenija v tem zahtevnem trenutku, ko se je nenadoma znašla med demokratičnimi sunki vedno vplivnega Balkana in med vse bolj proti vzhodu segajočo in odločnejšo novo Evropo.

NOVI GLAS

GLAVNI UREDNIK: ANDREJ BRATUŽ
ODGOVORNI UREDNIK: DRAGO LEGIŠA
IZDAJATELJ: ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA, PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN
REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949 POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5
TISK: TISKARNA BUDIN / GORICA
NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI
IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC
LETNA NAROČNINA: ITALIJA in SLOVENIJA 70.000,
INOZEMSTVO 110.000 LIR, ZRAČNA POŠTA 140.000 LIR
POŠTNI TEKOČI RAČUN: 10647493
CENA OGLASOV: PO DOGOVORU

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 GORICA, RIVA PIAZZUTTA 18

TEL 0481 533177

FAX 0481 536978

E-MAIL noviglas@tmedia.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3

TEL 040 365473

FAX 040 775419

E-MAIL nglasts@tin.it

DEŽELNO TAJNIŠTVO SSK

INTERVJU / IGOR TULL

VOLITVE
IN ZAŠČITNI
ZAKONV NEDELJO, 22. OKTOBRA, VSI
V KOČO NA MATAJUR!

ERIKA JAZBAR

Končno vam je torej uspelo! Kdaj in kako bo potekala otvoritev?

Otvoritev koče bo 22. oktobra, t.j. predzadnjo nedeljo v mesecu oktobru. Imeli smo stike z duhovniki, ker bo sredinski del programa zasnovan na prisotnosti slovenskih duhovnikov. Na sporedu je namreč slovesna slovenska maša na Matajurju; svojo prisotnost so mi obljubili vsi slovenski beneški duhovniki, in sicer g. Božo Zuanella, msgr. Marino Qualizza in msgr. Dionizij Mateučič. Upam, da se bo našega praznika udeležil tudi špeterski dekan Mario Qualizza, čeprav mi svoje prisotnosti ni potrdil. Srečanje se bo začelo ob 12.15, ko se bodo začeli zbirati planinci; ob 12.30 se bo začela slovesna maša, pri kateri bodo peli vsi slovenski zbori iz Nadiških dolin, in sicer MoPZ Matajur, mlada skupina Beneške korenine, MePZ Rečan in MePZ Pod lipo. Ob 13.30 bo krajša slovesnost otvoritve, pri kateri bom v svojstvu predsednika povedal, kako je potekalo naše delo, povedal bom, kdo nam je pomagal, in se vsem prostovoljnimi delavcem lepo zahvalil. Ob 14. uri bodo pa na vrsti gostje, t.j. planinska društva, ki nam bodo prinesla pozdravne besede.

Zakaj ste se odločili za 22. oktober?
Datum je vezan na več pogojev. Mislim in upam, da se bodo naša dela pri koči končala komaj teden prej. V nedeljo pred našo slovesnostjo pa so državnozbornske volitve v Sloveniji, tako da smo omenjeno nedeljo izključili. Iz Slovenije namreč pričakujemo vsa posoška planinska društva, obljubilo nam je prisotnost Obalno PD Koper; pričakujemo PD z Jesenic in Koroško PD, zelo verjetno se bo slovesnosti udeležilo tudi zastopstvo Planinske zveze Slovenije. Slovenski planinci se bodo veselili našega podviga tudi zato, ker so s svojimi prispevki na našem tekočem računu pripomogli h gradnji koče. Nekatera društva iz Slovenije so nam pomagala z denarjem tekočega računa.

Kako je s kočo, ali je končana? Potrebujete še pomoč? Kdo se je posebno izkazal pri pomoči?
Koča je končana v vseh svojih delih. Zunanja okolica je popolnoma urejena, pokosili smo tudi travo, uredili smo nabavo vode, saj se nahaja v bližini koče studenec, ki nam bo pomagal pri pridobivanju pitne vode. Notranjost koče je tudi urejena, tako da lahko trdimo, da so dela končana.

Sanitarije so urejene, imamo dnevni prostor, ki bo opremljen s klopmi, štirimi mizami in stolicami, tako da bo dovolj sedežev za vsaj 30 gostov; imamo zidan štedilnik, na katerem bomo kuhali, poskrbeli smo za vodno in plinsko napeljavo. Gornji prostori so namešeni prenočišču; opremljeni so s 17 ali 18 blazinami, na katerih pa bi se lahko stisnilo do 30 planincev. Na gornjem nadstropju namreč ni sob, saj ni dovolj prostora, zato bo skupno ležišče, kamor se lahko stisne več ljudi. Maksimalna sprejemljivost koče je do 30 prostora. Priliježe šteje 45 kvadratnih

metrov, gornji prostori pa 38 m².
Kdo pa vam je pri delih najbolj pomagal in se izkazal?
Na začetku je bila vsaka pomoč dobrodošla, ker so bila dela pač taka, da jih je lahko vsakdo opravljal, od nošenja materiala in kamnov do kopanja temeljev. V zadnjem obdobju pa, ko smo zaključevali dela pri koči, ko smo opremljali notranje prostore, je bil nujen strokovni pristop. Na začetku so prihajali planinci z velikim navdušenjem, v zadnjih časih pa se je tudi dogajalo, da so marsikaj zgrešili in nam ustvarili novega dela. K sreči imamo pri PDB nekaj planincev, ki opravljajo obrtniške poklice, tako da so nam priskočili na pomoč in nam ni bilo treba iskati delovne sile drugod.

Težko bi povedal, kdo se je najbolj izkazal... PDB ni posameznik, temveč skupina, ki sooblikuje naše delovanje. Lik predsednika je seveda pomemben, pri delu pa se je izkazala skupina od 5 do 10 planincev, ki so se precej redno udeleževali naših delovnih akcij. Pomoč so nam gotovo nudila posoška planinska društva (Tolmin, Kobarid, Bovec), Goriška Brda, Nova Gorica, Ajdovščina, Trst in Gorica so bila tudi soudeležena pri delu, po drugi strani pa gre posebna zahvala prefektu upravne enote Tolmin Zdravku Likarju, ki je stalno spremljal vse faze našega dela in nas navdušeno bodril. Posebna zahvala pa tudi Dragu Ergaverju, predsedniku meddržavne odbora.

Ali bi na kratko povzeli trnjevo pot, ki je privedla do začetka gradnje koče? Omenjena birokratska pot je bila menda težja od samega dela pri koči...

Zamisel o koči se je rodila v nastankom PDB leta 1992. Takrat smo pomislili, da bi bilo primerno, če bi imela PDB svojo kočo, in logično je bilo, da bi to kočo postavili na Matajur. Problema sta bila v glavnem dva: potreben je bil denar, saj potrebuješ za tako potezo velike vsote in prostor kot tak, to pomeni lastnino določenega zemljišča.

Prvič: kako do denarja? Značilnost PDB je bila in je še ta, da se kot društvo nismo opredelili za eno ali drugo krovno organizacijo, čeprav nismo ne ene ne druge zavračali. S tem da nismo opredeljeni, nismo mogli črpati denarja pri eni ali drugi organizaciji. Kako smo si pomagali? Zaposlili smo za prispevek Gorsko skupnost. Vedeli smo namreč, da je imela GS sklad za razvoj gorskega turizma; vedeli smo tudi, da ni prosilcev. Prošnjo smo vložili mi in CAI za obnovitvena dela koče Pelizzo. Takratna uprava GS je bila še stara krščanskodemokratska in vem, da večeri, ko so odločali, ali nam dodelijo prispevek, ni so bili lahki. V bistvu pa ni bilo drugih prosilcev, zato so nam morali nakazati denar. Takrat smo dobili

35 milijonov; tako smo imeli začetno garancijo, da se lahko podamo v to akcijo. Bilo je leta 1994. Za tem smo dobili od SSO-ja zelo pomembno vsoto 70 milijonov, tako da je bila vsota zelo dobra za začetek.

Kako pa je bilo z zemljiščem?

Treba je bilo izbrati lokacijo. Matajur leži na ozemlju občin Sovodnja in Podbonesec. Za gradnjo koče smo imeli dve možnosti, in sicer obnovitev stare strukture (kazona) ali pa novo gradnjo na starih temeljih. Izhajali smo torej iz dejstva, da moramo najti nekaj že obstoječega. Iskali smo celo leto in pol. Problem lastnine zemlje je pri nas v tem, da se je ogromno Benečanov izselilo in je zato veliko lastnikov po svetu, tako da je prodaja zelo težavna.

Vsak kazon seveda ni bil primeren; iskali smo lepo pozicijo, to pomeni razgledno točko, bližino pitne vode in tak predel Matajurja, ki je obiskan; na Matajurju so namreč tudi taka območja, kamor se ne podajajo niti živali. Predlagali so nam npr., da bi gradili kočo v gozdu v smeri Livka, vendar je bilo to za nas nesprejemljivo. Nato pa smo izvedeli, da predvideva GS tudi novo gradnjo objektov, ker je območje podvrženo posebnim predpisom v zvezi z gorskim turizmom. Nekoč so bila na Matajurju smučišča, ki jih danes ni več, zato se je nekdo lahko tudi odločil, da gradi čisto novo strukturo.

Tako smo šli v to smer. Naša članica, ki je od vsega začetka pri PDB, je bila z družino lastnica večjega zemljišča na vrhu Matajurja, kjer so se v prejšnjih desetletjih ukvarjali z živinorejo. Prepričala je družino, ki ni včlanjena v PDB, za odstrop dela zemlje. Pristali so na njeno željo in nam dejansko podarili 2300 metrov zemlje. Pri notarju smo uradno podpisali vse potrebne dokumente.

Kako pa je bilo z načrtovanjem, predstavitvijo in odobritvijo le-tega?

Do načrta je prišlo po prijateljski poti. Poznali smo geometra, izrazili smo mu naše želje in nam je pripravil načrt koče v skladu z normativi. Načrt smo nato predstavili na občini Sovodnja. Takrat je upravljala občino levosredinska večina z županom Pasqualejem Petricigom. Prvi občan nam je takoj povedal, da se bo za našo kočo zavzemal, in besedo je tudi držal. V občinskem svetu so sicer doživljali težke trenutke, prihajali so pritiski z vseh strani. Nato je načrt romal na pristojno komisijo na deželo. S tem v zvezi smo doživeli tudi poučno srečanje z deželnim CAI-em, predstavniki tega so nam jasno povedali, da si naše koče ne želijo oz. ne v takšni lokaciji. Načrt se je kljub temu ponovno vrnil na občino, ki ga je potrdila, tako da smo lahko začeli s fizičnim delom. Bilo je meseca maja 1999. Vsako nedeljo smo hodili na Matajur in tam preživljali vse nedeževne nedelje od pomladi do konca oktobra. Delali smo z navdušenjem, občasno so se nas oprijeli tudi težki trenutki, predvsem zato, ker nam je zmanjkalo potrebnih sredstev.

Problem zase je bilo prenašanje materiala na Matajur. Na začetku smo to delali s pomočjo helikopterjev, vendar to ogromno stane. Ko smo uporabili ves denar, ki smo ga imeli na razpolago, smo cement in ostali material nosili kar na ramenih, tako da je bilo to podobno tistemu, kar se je dogajalo pred petdesetimi leti. Delali smo s polno paro. Seveda je bilo delovanje Planinske družine Benečije v zadnjem letu nekoliko okrnjeno, saj smo vse razpoložljive nedelje izkoristili za gradnjo koče.

Kako ste zbrali ostali denar?

Zaslужili smo jih z raznimi tečaji plavanja, smučanja in telovadbe, ki jih prirejamo pri društvu. Sodelovali smo z vsemi tistimi, ki so hoteli sodelovati z Zvezo Slovencev iz videmske pokrajine in z nami, ki smo bili med glavnimi pobudniki praznika na Matajurju. Prirejali smo burnjake, ki privabljajo veliko obiskovalcev. Pomagali so nam tudi prostovoljni prispevki, ki so prihajali s strani planinskih društev in Planinske zveze Slovenije.

Spregovoriva o PDB. Kako si razlagate veliko število članov? Na katerih načelih gradite svoje delovanje?

Leta 1992 se je zbrala skupina mlajših Slovencev, ljubiteljev narave in zavednih Slovencev. Pomislili smo, da bi lahko ustanovili organizirano skupino; ta pa je preslegla naša pričakovanja. Mislili smo, da se nas bo zbralo 30 ali 40, število članov pa je stalno naraščalo. Zakaj pa? Bila nas je skupina mlajših ljudi, polnih energije in načrtov, ponujali smo bogato delovanje, tako so se beneški Slovenci stalno vpisovali v društvo; bilo je vedno več novih članov. V vseh teh letih smo jih našli preko 250, čeprav ne moremo trditi, da so vsi aktivni. Veliko planincev je nadalje aktivnih za določene dejavnosti: nekateri se npr. udeležujejo le s smučanjem ali katero od drugih panog, mislim pa, da je normalno in da se to dogaja v vseh naših društvih.

3
ČETREK
12. OKTOBRA
2000

SENATNI KOMISIJI O NAŠEM
ZAŠČITNEM ZAKONU

V torek sta pristojni komisiji senatne zbornice vzeli končno v pretes besedilo zakona o zaščiti slovenske narodne manjšine v Italiji, ki ga je poleti bila odobrila poslanska zbornica. S tem se je tudi v gornjem domu parlamenta začel postopek, ki bi se moral končati z glasovanjem in tudi odobritvijo tega za slovensko manjšino zelo pomembnega zakona. Omeniti je treba, da je na razpolago le malo dni, saj se naglo bliža razprava o proračunu, nato pa se bo že uradno začela volilna kampanja.

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA
OB BOGOSLUŽNIH BERILIH
V LITURGIČNEM LETU B

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE,
NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

28. NAVADNA NEDELJA

"Molil sem... klical sem in name je prišel duh modrosti." (Mdr 7,7)

"Gospod, daj nam ... da pridemo do srčne modrosti." (Ps 90, 12)

"Božja beseda je ... ostrejša kakor vsak dvorezen meč." (Heb 4, 12)

"Pri Bogu je vse mogoče." (Mr 10, 27)

Nekateri kristjani se, nevpriprani, sami opravičujejo, ker se ne udeležujejo nedeljske maše, češ da doma lahko bolje berejo Sv. pismo ali da samo v naravi doživijo Boga; nadalje trdijo, da zahajajo v cerkev le površni ljudje, ki nimajo drugega razvedrila. Še drugih izgovorov imajo na pretek. A vsi taki in podobni izgovori so zrcalo nevednosti in zaprtosti vase, a so predvsem krivične sodbe o bližnjem. Prav je, da si priključimo v spomin, da je Božja beseda "živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha, sklepov in mozga ter presoja vzgibe in misli srca. Ni je namreč stvari, ki bi bila nevidna pred njim..." (Heb 4, 12-13). Kot tako jo doživljamo najprej in najbolje pri nedeljskem bogoslužju, v skupnosti z drugimi.

Bogati mladenič ni našel miru in veselja, ki si ga je pričakoval od Jezusa, kljub izpolnjevanju črke postave ali zapovedi, saj mu je Jezus rekel: "Eno ti manjka: pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim in imel boš zaklad v nebesih; nato pridi in hodi za menoj!" Ta beseda ga je potrla in je žalosten odšel; imel je namreč veliko premoženje (Mr 10, 21-22). Nič mu ni koristilo branje in premišljevanje Sv. pisma doma in v sinagogi. Medtem ko je beseda v cerkvi segla do srca bodočemu svetniku Antonu puščavniku, tako da je prodal vse, kar je imel, poskrbel za življenje mladoletne sestre in tako živel Božjo besedo. Enako so svetniki vseh časov razumeli Božjo besedo kot nekaj živega, vsakdo na sebi primeren način. Eden izmed takih je sv. Avguštin, ki ga je Beseda iz ust sv. Ambroža pri maši tako prevzela, da se je popolnoma spreobrnil. Božja beseda vabi namreč večino ljudi v pričevanje Božje ljubezni v poročnosti, druge v uboštvu, pokorščini enemu predstojniku in v samskem stanu. Pri vsakem človeku upošteva različnosti in sposobnosti. Vendar od vseh zahteva odločnosti in vztrajnosti pri delu za Božje kraljestvo. Zahteva se namreč modrost v vsem. Ker je pa modrost Božji dar, zanjo molimo. Prvo berilo nam to potrjuje: "Molil sem in dana mi je bila preudarnost, klical sem in name je prišel duh modrosti" (Mdr 7,7). Za modrost, kakor za vse ostalo, je treba vedno moliti in se ne naveličati (Lk 18, 1; Apd 1, 14; Fil 4, 6). Ni dana namreč enkrat za vselej. Salomon jo je zapravil, ker se je vdal malikovanju po svojih številnih ženah (1 Kr 11, 1-13. 33). Modri Sirah ga ostro graja: "Svoja ledja si prepustil ženskam in pustil, da so dobile oblast nad tvojim telesom. Spravil si madež nad svojo slavo, oskrnil svoje potomstvo, tako da si spravil jezo nad svoje otroke, da je njih prizadela tvoja neumnost" In: "Salomon je šel počivat k svojim očetom (umrl je), za seboj je pustil enega od svojega potomstva (sina), najneumnejšega izmed ljudstva, moža kratke pameti, Roboama" (Sir 47, 19-20. 23).

Spoznavanje, razločevanje, vedenje, kaj je Božja volja, kako naj služim drugim, kako naj posredujem Božje kraljestvo, kako naj se najdem v življenju, kako naj torej pridem do modrosti, mi daje poleg molitve tudi pogovor z duhovnim človekom, ki ni nujno duhovnik. Sv. Ignacij Lojolski je zapisal zlata pravila o razpoznavanju, razločevanju delovanja dobrih in slabih duhov (Duhovne vaje, 313-327; 328-336) še kot laik. Njegove duhovne vaje so oblikovale do danes in bodo v bodoče neštivilne množice ljudi. V duhovnih vajah je čutiti življenjsko Božjo besedo, ki nagovarja in vodi. "Potrošniška družba", v kateri živimo, pa nam hoče vsiliti vse, kar naj bi bilo po njeni nespameti neobhodno potrebno za življenje. Saj je neke vrste pošastna lakomnost, ki s svojimi nenasitnimi tipalkami ponuja vedno več in več ter zna prodajati svoje neumnosti kot nujno potrebne. Odtod izziv, da bi znali razpoznati tisto "eno", ki je zares potrebno za čas in večnost.

Do modrosti pridemo tudi v srečanjih po krožkih in skupinah, npr. po zakonski skupini, po predavanjih, po primernih knjigah, po ljudskem misijonu, po karitativnem delovanju za uboge in potrebne. Post in miloščina ter odpoved samemu sebi, zlasti odpoved bogastvu, dajejo človeku čudovit polet v svet Duha. Jezus odkrito pove, da bo bogataš težko prišel v Božje kraljestvo (Mr 10, 23-25). Bogataš pa je lahko vsak človek, ki postavi vse svoje upanje v to, kar ima, ne pa v to, kar bi moral biti, namreč človek, podoben Bogu in njegovim modrosti in vednosti, prežet z njegovo ljubeznijo. Saj je le ta blažen: "Blagor vam, ubogi, kajti vaše je Božje kraljestvo" (Lk 6, 20).

Jezus uči, da je umetnost modrosti v izgubi samega sebe, v ponižanju in ponižnosti, v služenju po hoji za Jezusom.

Končno najdemo Boga v preganjanjih (Mr 10, 30): "Od dni Janeza Krstnika do zdaj - prvi Jezus - si nebeško kraljestvo s silo utira pot in močni ga osvajajo" (Mt 11, 12).

Kličimo k Svetemu Duhu!

OB SVETOLETNEM SREČANJU ŠKOFOV V RIMU

FATIMA IN NAŠ ČAS

JURIJ PALJK

Že v soboto, 7. t.m., je bilo v baziliki sv. Petra v Rimu izjemno slovesno, saj se je zbralo pred baziliko in v sami Petrovi cerkvi izjemno število ljudi. Poročevalci trdijo, da je prišlo naenkrat v Rim doslej samo za II. vatikanski koncil toliko kardinalov in škofov z vsega sveta, saj so jih v soboto našli več kot dva tisoč. Res je, da je bilo v Rimu minuli konec tedna jubilejno romanje škofov v Sveto mesto, res pa je tudi, da si je za to priložnost sveti oče Janez Pavel II. toplo zaželel, da bi v Rim prenesli za nekaj dni kip Matere Božje iz Fatime.

Tako se je tudi zgodilo in v soboto je bil svet priča molitvi rožnega venca pred kipom fatimske Matere Božje. Kot zanimivost povejmo še to, da je kip Matere Božje iz Fatime iz lesa izdelal portugalski umetnik Jose' Ferreira Thedim leta 1920, in to po opisu, ki ga je o Materi Božji dala vidkinja in še danes živeča sestra Lucija Dos Santos. Kip je visok 110 centimetrov. Leta 1946 so kipu Matere Božje

dodali še krono, ki tehta 1,2 kilograma in ima premer 25 centimetrov. V krono fatimske Matere Božje so vgradili 1400 dragocenih kamnov, v notranjost krona pa je bila vgrajena tudi krogla, ki je ostala v papeževem prsnem košu po atentatu nanj. Turški terorist Ali Agca je namreč streljal na papeža 13. maja leta 1981,

na dan, ko se je Mati Božja prikazala (leta 1913) trem pastirčkom v Fatimi in jim razodela tri skrivnosti, od katerih je bila zadnja razkrita šele letos poleti.

Sveti oče Janez Pavel II. je velik častilec matere Božje iz Fatime in je sam trdno prepričan, da se ima prav njeni roki in njenemu posegu pri

Bogu zahvaliti, če je danes še živ. Tudi zato je papež Janez Pavel II. poslal v Fatimo zlati prstan, ki mu ga je bil ob imenovanju za papeža podaril sloviti poljski kardinal Višinski. Prstan je papež poslal takoj po imenovanju v Fatimo in je danes obešen na rožni venec, ki ga drži v rokah fatimska Mati Božja.

Tako so minulo soboto številni verniki, duhovniki, redovniki, škofje, kardinali in sam sveti oče molili rožni venec pred kipom fatimske Matere Božje v baziliki sv. Petra. Molitev rožnega venca je prenašala televizija v več držav po svetu in papež je želel, da eno desetino moli tudi edina še živeča vidkinja iz Fatime sestra Lucija, kar je bilo mogoče zaradi sodobne tehnike, saj je bila sestra Lucija v svojem samostanu v mestu Coimbra na Portugalskem.

O molitvi rožnega venca je v soboto, 7. t.m., sveti oče Janez Pavel II. dejal: "Naša nočnejša molitev je v luči 'fatimske skrivnosti', katere vsebina nam pomaga razmišljati in razumeti zgodovino 20. stoletja."

V PRISOTNOSTI KIPA IZ FATIME V RIMU

PAPEŽ IZROČA ČLOVEŠTVO V VARSTVO MARIJI

V nedeljo, 8. t.m., je bilo v Rimu veliko slavlje, bogoslužje, ki se ga je udeležilo 80 kardinalov in več kot 1500 škofov z vsega sveta in velika množica vernikov, ki so se zbrali, da bi skupaj s svetim očetom Janezom Pavlom II. molili pred kipom Matere Božje iz Fatime. To je že drugi "obisk" kipa Matere Božje iz Fatime v Večnem mestu, saj je fatimska Mati Božja obiskala Rim že leta 1984, ko je papež pred njo molil, da ne bi prišlo do jedrskega spopada med velesilami, in tudi takrat se je obrnil na Mater Božjo za pomoč in jo poprosil za varstvo nad človeštvom. Tokrat pa je sveti oče na Trgu sv. Petra v Rimu kleče pred Materjo Božjo iz Fatime molil za človeštvo v tretjem tisočletju in prosil Marijo, naj bo priprošnjica vseh ljudi pri Bogu.

"Smo možje in žene dobe, ki je po eni strani navdušujoča, po drugi pa polna nasprotij. Danes človeštvo razpolaga z neizmerno močnimi sredstvi: iz našega sveta lahko naredi vrt ali pa ga spremeni v razvaline," je dejal papež Janez Pavel II. in nadaljeval: "Človek je dosegel izjemne sposobnosti in znanja, ki mu omogočajo, da lahko poseže v sam vir življenja; to znanje lahko uporabi v dober namen, in to v okviru moralnega zakona, ali pa lahko kloni pred kratkovidnim ponosom znanosti, ki ne priznava meja in lahko potepta vsako spo-

štovanje do vsakega človeškega bitja. Danes je zato človeštvo kot še nikdar v svoji zgodovini na križpotju." Sveti oče je tu izrecno mislil na genetske manipulacije, katerim smo priča, na biotehnologijo in na kloniranje, na poizkuse na človeških zarodkih in na umetno oplojevanje žena, na vsa tista področja poseganja človeka v sam začetek življenja, o katerih je zadnje čase že velikokrat govoril.

Seveda pa sveti oče ni pozabil prositi Svetega Duha tudi za mir v svetu. Zato je molil k Svetemu Duhu in ga prosil, "naj odpre človeška srca pravici in ljubezni in naj popelje ljudi in narode k medsebojnemu razumevanju in k trdni volji za mir."

Potem je sveti oče prosil Mater Božjo, naj vzame v varstvo človeštvo, naj "vzame v varstvo vse ljudi, najprej najšibkeje: še ne rojene otroke

in otroke, ki so se rodili v revščini in sredi trpljenja, vse mlade, ki iščejo smisel življenja, ljudi, ki nimajo dela, in vse tiste, ki trpijo za lakoto ali pa so bolni, nesrečne in razbite družine, starejše ljudi, ki nimajo nobene pomoči, in vse osamljene in tiste, ki nimajo nobenega upanja več." Sveti oče je tudi prosil Mater Božjo, naj vzame pod svoje varstvo "vse ljudi, vse nas, Cerkev, ves svet z vsemi izzivi, ki jih prinaša s seboj prihodnost."

Z vsega sveta zbrane kardinali in škofove pa je papež Janez Pavel II. nagovoril, naj "se zavedajo svoje izjemne vloge oznanjanja vesele Kristusove novice, ki pa je tudi velika odgovornost." Škofove je papež imenoval "priče zgodovine Cerkve in še posebno zgodovine 20. stoletja". Izrecno je omenil "štiri škofove, ki so bili mučenci na Kitajskem", in vse tiste škofove, "ki so umrli v nacističnih taboriščih med drugo svetovno vojno, vse tiste, ki so umrli med državljansko vojno v Španiji, in vse tiste škofove, ki so bili žrtve dolgega komunističnega totalitarizma."

Papež je v nedeljo izročil v varstvo Matere Božje človeštvo sredi polnega Trga sv. Petra na izjemno lepo okrašenem kraju; belo cvetje vseh vrst, s katerim sta bila okrašena altar in ves trg, je bilo poklonjeno Mariji v čast. Tudi angelsko češčenje je sveti oče zmolil kleče pred kipom Matere Božje iz Fatime, kipom, ki se je po tridnevem slavlju v Rimu vrnil v Fatimo na Portugalsko.

JUP

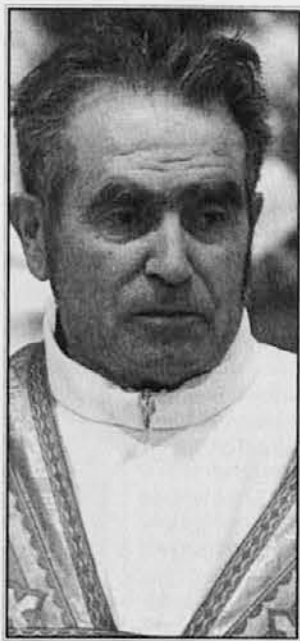
ZGONIK / PRAZNOVANJE ŽUPNIJSKEGA ZAVETNIKA

OBISK ZLATOMAŠNIKA

Prvo nedeljo v oktobru smo praznovali župnijskega zavetnika sv. Mihaela nadangela. Za to priložnost smo povabili nabrežinskega župnika g. Bogomila Breclja (na sliki), naj ponovi zlato mašo tudi v Zgoniku. V letih 1972-76 je bil namreč župnik v Zgoniku.

Lepo okrašena cerkev in ubrano petje cerkvenega pevskega zbora sta primerno sprejela zlatomašnika. Domači župnik je zlatomašniku izrekel dobrodošlico in mu zaželel, da bi v tej cerkvi obhajal še svojo biserno in diamantno mašo. V imenu cerkvenega občestva je pozdravil zlatomašnika g. Jožko Gruden. Poleg pozdrava in iskrenih želja je v daljšem nagovoru opisal izredno plodovito delovanje g. Breclja na vseh župnijah, kjer je deloval kakor tudi v Zgoniku, ko je s pokon-

cilsko obnovo skušal vsem približati evangelij in Kristusa-Boga. Odprl je vrata župnišča predvsem mlademu rodu, po vseh vaseh zgoniške župnije je pripravil ljudi in prostor za darovanje sv. maše bodisi na dvoriščih bodisi v skednjih ali v hišah, skrbel je tudi za bolne in ostarele. Prirejal je izlete, številna srečanja, igre in se vsestransko razdaljal v dušnopastirskem delu. Zato je tudi prav, da smo se ga spomnili ob njegovi zlati maši. Sam slavljencec pa je v svojem govoru prikazal svo-

jo duhovniško pot, ki je bila zaznamovana tudi s tragedijo družinskih članov, ki so jih krivično in nasilno umorili, ker so bili zvesti Bogu in slovenskemu narodu. Preko številnih dogodkov, tako veselih in žalostnih, ga je Božja previdnost vedno vodila, da je ostal zvest svojemu poklicu in poslanstvu v službi Bogu in našemu ljudstvu. Zlata maša pa je posebna milost za slavljence in tudi za vernike.

Po slovesnosti v cerkvi so bili vsi navzoči povabljeni na prigrizek v župnišče, kjer so zlatomašniku lahko nazdravili in zapeli na mnoga leta ter se z njim pogovarjali.

Zlatomašniku g. Bogomilu Breclju iskrena zahvala za opravljeno slovesnost ter zahvala vsem, ki so poskrbeli za pecivo, prigrizek in pijačo, ter cerkvenemu pevskemu zboru.

JM

O SAMOLJUBJU IN ODPOVEDI

ALI SEM RES SVOBODEN?

RUDI BOGATEC

Sem svoboden, ko delam vse, kar se mi ljubi? Ali je otrok svoboden, ko mu prepoveš, kar mu škodi? Kaj lahko omejuje mojo svobodo? Rdeče znamenje na cesti, plačevanje davkov ali avtobusnega listka ali prepoved voziti v pijanosti? Ali da moram pisati nalogo za šolo, čeprav se mi ne ljubi? Ali da se napijem za svoj denar, se na vse načine zabavam, si vbrizgnem mamilo, razgrajam z motorjem do jutranjih ur?

Ali nisem svoboden, ko vestno opravljam svoje delo v službi? Ali štedim in se mar-

sichemu odpovem zato, da pridem do svojega stanovanja?

Neki francoski pisatelj je zapisal, da se moja svoboda konča, kjer se začneja svoboda drugih. Kdor se vdaja strasti, je njen suženj, čeprav bi drugim ukazoval. Skopuštvu, meseno poželenje, častihlepnost in oblastizeljenost so različne oblike suženosti. Vsi smo nagnjeni k slabemu! Sv. Pavel je celo zapisal, da večkrat dela ravno tisto, česar noče. Je pa druga vrsta svobode, ko se marsičemu odpoveduješ iz višjih idealov. Menih, sestra, družinski član; revno živiš, da revnejšim pomagaš. Namesto nedeljskega izleta greš pitat

bolnika, ki bi drugače ostal brez kosila. Učiš se obrti za potrebne v misijonih, se učiš težkega tujega jezika, da boš lažje prinesel Kristusa nevernim. Ožigosas napake in pregrehe z vso ponižnostjo, kandidiraš na volitvah zato, da bi ljudem pomagal. Svobodna odpoved pomeni višek svobode. Kristus je bil najbolj svobodna oseba in je dal življenje za druge. Ni imel, kamor bi glavo položil, bil je lačen in žejen, čeprav je po njem vse nastalo. Dobrete je delil, čeprav so mu sovražniki vse slabo pripisovali in, ko je visel na križu, so se iz njega norčevali. Pa je zanje prosil nebeškega Očeta, naj vsem odpusti. Bil je najbolj svobodno bitje, ker ga je bila ena sama ljubezen. Edino prava ljubezen naredi človeka svobodnega. V današnjem svetu slavijo samo uspešnega človeka, ki pride na oblast, pridol-

biva bajne vsote denarja na loteriji ali kot igralec uspešnih filmov. Tak človek večkrat nima čuta za pravičnost, lepoto in poštenost. Samo strah ga sili k izpolnjevanju zakonov: strah pred ječo ali globo. Kristus nam je prinesel pravo svobodo.

Sv. Avguštin lepo pravi: "Ljubi in delaj, kar hočeš." Ljubezen do Boga te bo vodila po pravi poti, ljubezen do bližnjega ti bo dala razumeti, kaj drugi potrebujejo, in jim to lahko poskrbiš. Če pa človek ne pozna ljubezni, je kakor brneč zvon, ki ga vsi slišijo, a ne marajo, je kakor ploha, ki ne zadostno zaliva njivo. Tak človek lahko dobi največja priznanja, a ne uživa prave svobode. Svoboda se začneja v srcu človeka, ko premaga svoje strasti. Za tako svobodo je vredno dati življenje.

DROBCI TEOLOGIJE

MORALA IN NJENE ZAHTEVE

MARTIN MARUSSI

pravijo, da je sveti Pavel v svojem življenju doživel nekaj podobnega. Bil je sin ugle dne judovske družine, po časti farizejec, kar pomeni še posebno zvest do postave, torej človek, ki mu je bilo v ponos izpolnjevati in se držati več kot 700 zakonov, ki jih je hebrejska postava zahtevala. Ni čudno, da se mu je, kakor pravijo nekateri strokovnjaki, po domače rečeno "obrnilo v glavi". Ni videl več smisla vseh teh zakonov in vse to je samo na sebi propadlo. In prav zaradi tega je potem lahko spoznal Jezusa Kristusa in njegovo postavo, postavo ljubezni, ki človeka najprej osvobaja in ga na tak način rešuje. Osvobaja ga, da lahko potem toliko bolj ljubi in se daruje. Za svetega Pavla je postava postala Jezus sam in njegovo življenje.

Kdor se ukvarja z moralno teologijo in pravzaprav vsak vernik, ki se trudi za sve-

tost, dobro ve, kaj pomenijo obsedenost z osebniimi grehi, občutki krivde, notranji boji proti skušnjavam. Vse to je potrebno, da pridemo do neke notranje zvestobe, s katero znamo sami sebe sprejemati in si odpustiti. Ta notranja zvestoba je najprej zvestoba Njemu, ki nas osvobaja in rešuje. Osvobaja, ker njegova zapoved ljubezni nas uči, naj umiramo svojem egoizmu in se tako odpiramo darovanju za druge. Sad zvestobe pa je odgovornost. Odgovornost pomeni, da znamo poslušati in izpolnjevati to, kar nam On ukazuje in kar nas vabi, da delamo.

Tudi moralna teologija se je od drugega Vatikanskega zbora spremenila. Posebno se je spremenil pojem vesti. Če je bila vest od Tridentinskega koncila dalje tisti aktivni element razuma, ki sodi moralno stran v nekem dejanju, je vest po drugem Vatikanskem koncilu tista mreža

odnosov, ki mora upoštevati vse situacije, dimenzije in norme v neki odločitvi. V tej razliki je opazna sprememba moralnega sistema: če je bilo v prejšnjih stoletjih moralno to, da so se upoštevala pravila in norme, ki jih je Cerkev prek cerkvenega učiteljstva posredovala, danes ni več tako. Nekoč je zadostovala logika razuma, ki je v določeni konfliktni situaciji upoštevala vse norme in prek tega prišla do iskanе rešitve. Bilo je podobno kot v algebrji, kjer je z danimi spremenljivkami zadostovalo uporabiti pravilno funkcijo in tako sestaviti enačbo. Danes to ne zadostuje, ker se upoštevatata tudi vest in situacija posameznika in danji okoliščini.

Sveti Avguštin je po dolgem času in prek življenjskih izkušenj prišel do svoje osebne norme: "Ljubi in delaj, kar hočeš!" si je ponavljal. Boj med tem, kar hočemo, in tem, kar moramo, je večkrat tako majhen, a obenem vseeno zaznaven, da nas spravi v spor, v katerem moramo najti pravo pot, da se lahko odločimo.

SVETNIK TEDNA

13. OKTOBER

SILVESTER ČUK

EDVARD, KRALJ

Že leta 616 so v Londonu, prestolnici Anglije, na otoku reke Temze ob samostanu redovnikov benediktincev postavili cerkev. Današnji godovnjak, angleški kralj Edvard III., se je zaobljubil, da bo romal v Rim, toda njegovi svetovalci so mu to branili. Papež Leon IX. mu je svetoval, naj del denarja, ki bi ga porabil za romanje v Rim, razda ubogim, en del pa naj obrne za zidavo ali obnovo kakšne cerkve apostolu Petru na čast. Edvard se je odločil, da obnovi westminstrsko cerkev. Zidali so jo petnajst let v gotskem slogu in postala je angleško narodno svetišče. V njej kronajo angleške kralje, tudi potem ko je država zapadla protestantizmu. Kralje kronajo s krono svetega Edvarda, kraljice pa s krono njegove deviške žene Edite.

Naš svetnik Edvard se je rodil leta 1004. Že v deških letih je spoznal bridkost pregnanstva. Leta 1014 se je namreč moral pred Danci zateči k materinim sorodnikom v Normandijo. V domovino se je vrnil leta 1017 kot dedič angleškega prestola. Leta 1043 je bil kronan za angleškega kralja. Ljubezen svojih podložnikov si je osvojil s svojo izredno dobrotljivostjo, prizanesljivostjo in čistostjo. S svojo ženo Edito je živel v deviškem zakonu.

Med Edvardovimi krepostmi sta bili najbolj izraziti njegova ljudomilost in krotkost. Nikoli se ni maščeval za krivice, temveč je vse sproti odpuščal. Od države ni maral prejemati nikakih prispevkov in se je vzdrževal samo z dohodki svojih posestev. Stiskane je branil pred nasiljem.

Imel je velik dar čudežev. Omenimo le enega, ki je pogosto upodobljen na Edvardovih slikah. Nekoč je šel s spremstvom proti westminstrski cerkvi. Naproti mu pride siromašen Irec, ohromel na obe nogi, in mu potoži, da že dolgo časa hodi prosit svetega Petra za zdravje, sveti Peter pa mu je razodel, da ne bo ozdravel drugače, kakor da ga kralj sam nese v cerkev. Kralj Edvard se je brez pomisleka sklonil, vzel hromega na rame in ga nesel v cerkev, kjer je bil le-ta ozdravljen.

Svetemu kralju je Bog razodel tudi čas smrti. Začel se je pripravljati nanjo in prosil, naj tudi duhovščina in ljudstvo molita za njegovo dušo. O Božiču leta 1065 ga je napadla mrzlica, vendar je še šel k posvečenju westminstrske cerkve, ki je bila šele tedaj povsem dokončana. Potem je obležal. Kraljico je tolažil, da ji gre v nebesa pripravljat bivališče, kjer bosta za vedno skupaj. Bogat dobrih del je umrl 5. januarja leta 1066.

Edvardov naslednik Viljem Osvajalec, Norman po rodu, je bil poln spoštovanja do njega. Pripravil mu je dragoceno grobnico v Westminstru. Čez 36 let so grobnico odprli in videli novo čudo: truplo je bilo nestrohnjeno, kakor da bi kralj pravkar umrl.

Leta 1161, malo manj kot sto let po smrti, je bil kralj Edvard cerkveno uvrščen med svetnike. Ko so prezidali westminstrsko katedralo, so ga po naročilu nadškofa svetega Tomaža Becketa slovesno nesli v novo grobnico. Kralj Henrik II., njegova dva sinova in njegov brat Rihard so v spreduvali svetnikovo truplo. To se je zgodilo na današnji dan leta 1269, zato se ga Cerkev na današnji dan spominja.

1400-LETNICA KOPRSKE ŠKOFIJE

TIK PRED ZAČETKOM PROSLAVLJANJA

Leta 1999 je minilo 1400 let, odkar se prvič v znanih pisnih virih omenja škofija Koper. Škofijski ordinariat je prenesel obhajanje te častitljive obletnice na letošnje leto zaradi povezave z letom velikega jubileja in duhovnim ozračjem, ki preveva to obletnico. "Prav to jubilejno vzdušje je potreben predpogoj, da bo praznovanje obletnice škofije pomemben duhovni in znanstveni dogodek," so sporočili v Kopru.

V okviru praznovanj visoke obletnice koprške škofije, ki je najstarejša slovenska, se bo konec tega tedna začel niz proslavljanj 1400-letnice. Krona praznovanj bo slovesno somaševanje slovenskih škofov v koprski stolnici v petek, 13. t.m., ob 18. uri. Somaševanja se bodo udeležili tudi škofje sosednih škofij, vodil pa ga bo apostolski nun-

cij v Sloveniji msgr. Edmond Farhat.

V okviru praznovanj bo potekala od 12. do 14. oktobra tudi mednarodna konferenca, znanstveni simpozij, v Pokrajinskem muzeju v Kopru na temo 1400-letnica koprške škofije in omembe Slovanov v Istri. Pripravljajo ga Znanstveno-raziskovalno društvo za južno Primorsko v Kopru v soorganizaciji z zgodovinskimi inštitutom Milka Kosa ZRC SAZU iz Ljubljane, filozofska fakulteta v Pulju, Accademia dei Concordi iz Roviga in sama škofija Koper. Simpozij bo obogatila razstava arhivskih virov, ob njej pa še slovenski prevod knjige koprškega škofa Pavla Naldinija *Krajepis koprške škofije*, ki bo izšel ob tristoletnici izvorne izdaje.

5

ČETRTEK
12. OKTOBRA
2000

SEDEM PREDSTAV ZA OTROKE

NOVA SEZONA GLEDALIŠKEGA VRTILJAKA

V nedeljo, 15. t.m., bo v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu v veselje malih in velikih potekala prva predstava v letošnjem abonmaju Gledališkega vrtiljaka, ki ga prireja Radijski oder v sodelovanju s Slovensko prosveto in Slovenskim stalnim gledališčem. Na sporedu bo lutkovna predstava *Vesela zgodbica*, ki jo bo izvajala lutkovna skupina Mi smo mi Slovenskega kulturnega društva iz Celovca v režiji Tineta Varla. Predstava, ki se bo pričela ob 17. uri, sodi istočasno v okvir prireditve v sklopu Koroških dnevov na Primorskem v priredbi Slovenske prosvete iz Trsta, Zveze slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Krščanske kulturne zveze iz Celovca (o Koroških dnevih poročamo na drugem mestu).

Gorice s predstavo *Žogica nogica*. 11. marca bo na sporedu predstava Palček, ki jo bo uprizorilo SSG iz Trsta, zadnja predstava v okviru abonmaja Gledališkega vrtiljaka pa bo 1. aprila, ko bo Lutkovno gledališče iz Ljubljane uprizorilo Kekca.

Po besedah organizatorjev gre za zelo klasične predstave, saj si otroci želijo, da se na odru nekaj dogaja in da je to razumljivo. Tudi čas trajanja predstav ni predolg, povprečni 45-50 minut. Večinoma gre za lutkovne predstave.

Na razpolago so tri vrste abonmaja, ki je zelo ugoden za družine: abonma red A, za katerega se bo moralo odšteti 40.000 lir, velja za prvega otroka; abonma red B velja za drugega otroka ali spremljevalca in stane 30.000 lir, a-

Gledališki vrtiljak, se pravi niz abonmajskih gledaliških oz. lutkovnih predstav za otroke, je na Tržaškem doživel že nekaj uspešnih sezon. Kot smo pred časom že poročali, je največja novost letošnje sezone sodelovanje prirediteljev s SSG, ki bo sodelovalo z eno samostojno predstavo in s koprodukcijo krstne predstave. Letos bo v abonmaju sedem predstav od oktobra do aprila, vse pa se bodo odvijale ob nedeljah v dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu v Trstu z začetkom ob 17. uri. Poleg že omenjenih Veselih zgodbic, ki bodo na sporedu v nedeljo, 15. t.m., bo torej še šest drugih predstav: 19. novembra bo gostovalo Lutkovno gledališče iz Maribora z *Zvezdico zaspanka*, 3. decembra bo na vrsti koprodukcija Radijskega odra in SSG *Za koga so igracke* (igra je tudi vezana na bližnji Miklavžev praznik), 18. januarja bo Gledališče Španski borci iz Ljubljane uprizorilo predstavo *Lisička zvitorepka*, 18. februarja pa bo gostovalo Gledališče na vrvi iz Nove

bonma red C pa velja za ostale člane družine in je zastoj. Po besedah prirediteljev je abonmaje doslej rezerviralo že veliko družin, zato svetujejo, naj zainteresiranci pohitijo. Abonmaji se lahko rezervirajo oz. kupijo na sedežu Slovenske prosvete, ul. Donizetti 3 v 1. nadstropju (tel. 040 370846) od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure ali pred prvo predstavo v Marijinem domu. Prireditelji tudi priporočajo, naj zainteresirani dvignejo abonma nekoliko časa pred začetkom prve predstave v nedeljo, 15. oktobra. Cena posameznih vstopnic pa je 7.000 lir.

Pred začetkom vsake predstave bo potekala krajša animacija. Tudi letos prireditelji razpisujejo likovni natečaj za domišljijško risbo z naslovom *Moj najljubši gledališki junak*. Prispevke je treba oddati najkasneje na predzadnji gledališki predstavi (11. marca). Ob zadnji predstavi 1. aprila bodo vse risbe razstavljene, najboljše pa bodo tudi nagajane.

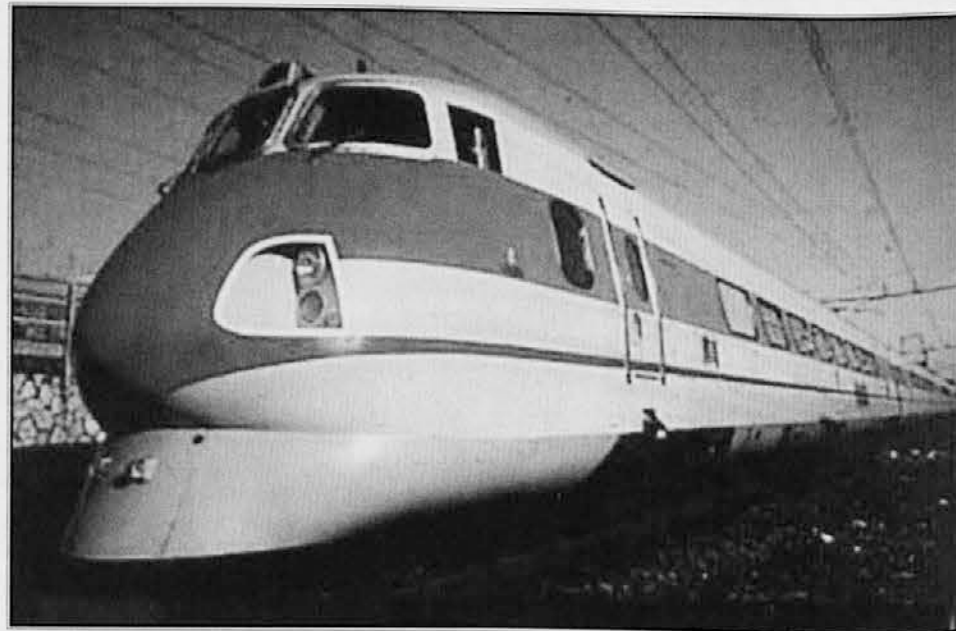
KRIŽANJE DRŽAVNIH STRATEŠKIH INTERESOV

NEVARNE IGRE OKROG HITRE ŽELEZNIŠKE PROGE BENETKE-TRST-LJUBLJANA

MILAN GREGORIČ

Že nekaj časa curljajo v javnost informacije o zapletu okrog izgradnje slovenskega odseka bodoče hitre železniške proge Benetke-Trst-Ljubljana. Od različnih možnih tras tega odseka, ki je sestavni del 5. evropskega prometnega koridorja, ostajata zaenkrat v igri dve različici, in sicer: goriško-vipavska, ki jo zagovarja Italija, in tržaško-koprška, ki jo zagovarja Slovenija. Pri obeh bi proga prišla iz Ronk prek Opčin v Trst v predoru. Pri prvi različici bi se v Trstu odcepila v Vipavsko dolino (s krakom za Gorico in povezavo s hitro tabeljsko progo) in se nato navezala na obstoječo ljubljansko progo nekje med Logatcem in Vrhniko, pretežno v predorih, Koper pa bi se nanjo priključil s posebnim železniškim krakom do Trsta. Po drugi, slovenski varianti, pa bi se proga iz Trsta prek Doline in naprej v predoru povezala z dvo-timno železniško progo Koper-Divača. Novo železniško omrežje naj bi bilo zgrajeno v desetih letih; temu EZ daje prednost zlasti zaradi gospodarskega prodora na Vzhod.

Za samo Slovenijo odsek Benetke-Trst-Ljubljana ni večjega gospodarskega pomena, pač pa je zanjo strateškega pomena predvsem izgradnja drugega tira Divača-Koper. Z morebitno uveljavitvijo italijanske inačice grozi nevarnost, da bi, prvič, koprška Luka postala slepo črevo tržaške in, drugič, da bi iz obeh pristanišč glavna prometa zdrknila po hitri tabeljski progi in tako obšla slovensko železniško omrežje, ki bi s tem

degradiralo iz nosilnega v obrobno oziroma pomožno omrežje 5. koridorja. Tako so trčili skupaj zelo različni in protislovni interesi, saj naj bi, po nekaterih navedbah v dnevnem tisku, slovensko inačico podpirali tudi Avstrija in Nemčija ter naj bi jo bili pripravljene celo sofinancirati. Izhod iz tega zapleta še ni jasn. Italija, ki se je z mednarodnim sporazumom obvezala, da bo sofinancirala novo hitro progo s 300 milijardami lir, tudi na slovenskem ozemlju, ima nesporno pogajalsko prednost. Slovenija pa se tudi ne bo mogla, Evropi in Italiji na ljubo, kar tako odpovedati svojim temeljnim državnim strateškim interesom. Če je že zaplet razumljiv, ni sprejemljivo, da ena (močnejša) stran izvaja vsakršne pritisk na drugo (šibko) stran. Od groženj "z barikadami", ki so izšle iz ust deželnega odbornika F-Jk za pre-

voze, prek direktnih pritiskov na slovensko prometno ministrstvo pa vse do novejših izsiljevanj, ko poskuša tržaški župan Riccardo Illy prisiliti Bruselj, da bi se postavil za razsodnika in mu, seveda, pomagal uveljaviti italijansko inačico. Pa čeprav se dobro zaveda, da je dvojni tir Divača-Koper temeljnega strateškega pomena za razvoj slovenskega gospodarstva.

Ob teh in še drugih pritiskih (v zvezi z zapuščenimi dobrinami, dvojnimi državljanstvom, istrsko regijo, ustanavljanjem primorske univerze itn.) se nam tako nova "obljubljena dežela" (Evropa) predstavlja v mnogo manj idilični luči, kot bi jo sicer želeli videti. To je hkrati opozorilo, da nam verjetno tudi v bodoče ne bo prav nič podarjeno in da bo treba zagrizeno braniti lastne interese ter se pri tem naslanjati predvsem nase.

Z IGRO TI IN JAZ MALI MEDO

VELIK USPEH SSG NA FESTIVALU OTROŠKIH PREDSTAV

V soboto, 7., in nedeljo, 8. oktobra, je Slovensko stalno gledališče iz Trsta gostovalo na vsedravnem festivalu predstav za otroke v Padovi s predstavo Martina Waddella *Ti in jaz Mali Medo*, ki jo je v lanski sezoni zrežirala Katica Pegan. Kot piše v tiskovnem sporočilu SSG, sta igralca Vesna Pernarčič in igralec Danijel Malalan odigrala kar tri predstave v italijanskem in slovenskem jeziku in dosegla izjemen uspeh, saj si je predstavo ogledalo nad tisoč otrok. Slednji so na treh ponovitvah spremljali predstavo z velikim navdušenjem in ploskanjem. V selekciji stotih predstav jih je bilo na festivalu povabljenih deset, kar predstavlja za SSG veliko priznanje. Dolge vrste otrok in staršev so po predstavi čakale in prosile za avtogram. Vesna in Danijel sta seveda z veseljem privolila in še dodatno razveselila množico otrok. O odločitvi žirije festivala, je pisano v tiskovnem sporočilu, pa bodo še poročali.

SREČANJE ZŠSDI Z DAMIANIJEM

V torek, 10. t.m., je v Kulturno-športnem centru v Lonjerju potekalo srečanje med predstavnikoma Zveze slovenskih športnih društev v Italiji in tržaškimi podžupanom ter odbornikom za kulturo Robertom Damianijem. Beseda je tekla o športnih strukturah Slovencev na Tržaškem in o prizadevanjih občinske uprave zanje. Obširneje bomo o pomenu tega srečanja poročali prihodnjic.

V OKVIRU KOROŠKIH KULTURNIH DNEVOV

GROTESKNI IONESCO V PETERLINOVNI DVORANI V TRSTU

ERIKA HROVATIN

V Peterlinovi dvorani je v soboto, 7. t.m., gostovala gledališka skupina Koroške dijaške zveze Oder mladje iz avstrijske Koroške. Srečanje sta gostila Slovenski kulturni klub in MOSP (Mladi v odkrivanju skupnih poti), odvijalo pa se je v sklopu 10. Koroških dnevov na Primorskem.

Gostje so se mladi publiki predstavili z Ionescovo enodejanko *Učna ura*, katere vsebina je kar precej enostavna: služkinja sprejme mlado učenko, ki pride na dom norega profesorja, od katerega si želi učne ure iz raznih predmetov; srečanje je sprva umi-

rjeno, postopoma napeto, na koncu pa kar tragično, s smrtjo učenke.

Od samega začetka je pozornost gledalca pritegnilo mračno in nadrealno vzdušje; stopnjevanje napetosti in grotesknoto situacije sta ga kar priklenila na sedež, vse do razburljivega viška. Za tem je oder in dvorano prekrila vznemirljiva tišina, podobna tisti, ki jo je ob koncu svojih filmov spretno ustvarjal Hitchcock. Izbiro teksta je pogojevala številčna omejenost skupine, ta pa nikakor ni negativno vplivala na končni rezultat, ki je slonel na tipični ljubezni, ki jo mladi igralci gojijo do gledališkega sveta. Ob tem so

minimalna scenografija in surrealistični dialogi dodatno postavili v ospredje učinkovito kombinacijo fizionomija igralca-vloga, predvsem pa interpretativno sposobnost skupine, ki je publiko kar presenetila.

Predstavi je sledila zakuška, med katero so imeli mladi priložnost, da se med seboj spoznajo v duhu pobude Srečanja mladine s predstavnikoma Koroške dijaške zveze, Katoliške mladine in mladinci in pa Slovenske gimnazije, kamor je spadalo tudi minulo sobotno srečanje med pripadniki slovenske manjšine v Italiji in Avstriji.

PRIZNANJE PROF. LOJZKI BRATUŽ

PAPEŠKO ODLIKOVANJE

V soboto, 7. oktobra, je bil v Zavodu sv. Družine lep večer, na katerem je goriški nadškof msgr. dr. Dino De Antoni izročil prof. Lojzki Bratuž papeško odlikovanje "Pro Ecclesia et Pontifice". Na željo odlikovanke je podelitev potekala v zasebni obliki ob prisotnosti stolnih pevk in najbližjih sorodnikov. Slovesnosti so se še udeležili škofov vikar msgr. dr. Oskar Simčič, ki je v kapeli prebral priložnostno berilo sv. Pavla, ter msgr. dr. Kazimir Humar, pa še g. Joško Kragelj.

Po branju berila je goriški nadškof izrekel uvodne misli in nato prebral uradni vatikanski dokument o podelitvi odličja. Msgr. De Antoni je nato spregovoril o delu Lojzke Bratuž in razlogih za podelitev odličja. Med drugim je nadškof v svojem nagovoru poudaril njene zasluge na področju cerkvenega petja in orglarske službe in njeno raziskovalno delo zlasti v zvezi s prvim goriškim nadškofom Karlom Mihaelom Attemsom. Pri tem je odlikovanka izrazil čustva zadovoljstva celotne škofijske in posebno slovenske skupnosti.

Lojzka Bratuž se je nadškofu iskreno zahvalila za podeljeno papeško odličje in podčrtala, da to velja tudi vsem pevkam pri slovenski maši v stolni cerkvi. Posebej je še spomnila na doprinos, ki ga je na področju cerkve-

ne glasbe dala tudi sama njena družina, kar je gotovo tudi prispevalo k njenemu delu na tem področju.

Iskrene čestitke izrekajo odlikovanki tudi člani našega uredništva.

MEDNARODNI CENTER ZA GLASBO
IN UMETNOST
SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL
GLASBENA SREČANJA ALPE JADRAN
SREČANJA Z GLASBO 2000-2001

Sreda, 18. oktobra 2000, ob 20.30
Komorna dvorana KC Lojze Bratuž
Diplomski koncert

Matija Faganel - oboa, David Trebižan - klavir

Sreda, 25. oktobra, ob 20.30
Velika dvorana KC Lojze Bratuž
**Šolski orkester in solisti
Konservatorija G. Tartini**

Victor Guraziu - klavir, Marianna Prizzon - sopran,
Stojan Kuret - dirigent

Sreda, 8. novembra, ob 20.30
Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu
The last Bach
na zgoščenki Aleksandra Rojca

Nedelja, 26. novembra, ob 17. uri
Sedejev dom v Števerjanu
Liki naše preteklosti - Breda Šček
Zbor Lojze Bratuž in Arsatelier, Stojan Kuret - dirigent

Četrtek, 30. novembra, ob 20.30
Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu
Trio skozi stoletja
Trio Forum Iulii: Paola Chiabudini - klavir, Aleksander Sluga - violončelo, Fabio Devetak - flavta

Sobota, 16. decembra 2000 ob 20.30
Komorna dvorana KC Lojze Bratuž
Cecilia Seghizzi med nami
Komorne skupine Arsatelier

Sreda, 10. januarja 2001, ob 20.30
Komorna dvorana KC Lojze Bratuž
Viva Memoria
Poklon skladatelju Primožu Ramovšu
Massimo Favento - violončelo, Corrado Gulin - klavir

Nedelja, 11. februarja, ob 18. uri
Komorna dvorana KC Lojze Bratuž
Vam ugaja Brahms?

Luca Lucchetta - klarinet, Anna Baratella - klavir

Sobota, 24. februarja, ob 18. uri
Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu
**Glasbeni sprehod
Od renesanse do baroka**
Trio Stravagante

Torek, 6. marca, ob 20.30
Dvorana Pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu
Tartini in njegov čas
Črtomir Šiško - violina, Luca Ferrini - čembalo

April 2001
izven abonmaja

Glasbena prireditelja ob tisočletnici Gorice
praizvedba nove skladbe

OBVESTILA

DRUŠTVO KRVODAJALCEV in Kulturno društvo Sovodnje organizirata 20-urni tečaj prve pomoči. Prvo srečanje bo 16. t.m. ob 20. uri v spodnji dvorani KD Sovodnje. Tečaj bo vodil Uroš Kobal. Vpišite se do 12. t.m. pri Magdi, tel. 0481 882032, in pri Marinki, tel. 0481 882043.

V **GALERIJI** Kulturnega doma v Gorici je na ogled razstava goriškega slikarja Roberta Faganela. Odprta je do 22. t.m. od 10. do 13. ure in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med prireditvami.

KINOATELJE v okviru 15. Film Video Monitorja in v sodelovanju s Slovensko kinoteko (Ljubljana) in goriško Državno knjižnico vabi na odprtje razstave *Fritz Lang - skulpture / Film v slovenskem slikarstvu / Dvajsetih let*, ki bo v sredo, 18. t.m., ob 18. uri v Državni knjižnici v ul. Mameli 12 v Gorici. Razstava bo trajala do 31. oktobra.

V **ČETRTEK**, 19. oktobra, bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici (ul. Brass 20) v okviru *Srečanj z avtorji* predstavitev zbirke izvirnih dokumentov *Narodni dom - Balkan* Erika Dolharja in Marka Korosica, ki je izšla pri založbi Branko ob 80-letnici požiga kulturnega centra.

DRUŠTVO TRŽIČ prireja Tečaj sprostilne telovadbe za odrasle in starejše v telovadnici osnovne šole Duca d'Aosta v središču mesta, ob sredah od 18. do 19.30. Informacije na tel. 0481 482015.

ČESTITKE

Odborniki Združenja cerkvenih pevskih zborov - Gorica se veselijo s svojo predsednico prof. LOJZKO BRATUŽ ob prejetju priznanja Pro ecclesia et pontifice.

Čestitkam se pridružuje tudi KC Lojze Bratuž.

Prof. LOJZKI BRATUŽ čestita ob prejemu izjemnega papeškega priznanja Goriška Mohorjeva družba.

Vsi po cvetje k MARTINU! Glasbeni šopek z najlepšimi voščili za uspešen posel mu poklanja MePZ Hrast.

MePZ Hrast se veseli z ANO ČERNIC ob uspešno opravljeni diplomji iz flavte na videmskem konservatoriju.

Sladke medene tedne BARBARI in TIZIANU želi MePZ Hrast.

DAROVI

ZA CERKEV na Peči: starši ob krstu hčerke Deborah 200.000; Draga Malič Semo-

lič ob krstu pravnuke Deborah 50.000; Wally in Renato ob poroki 150.000, starši ženina 50.000; Romano Čevdek z druž. namesto cvetja na grob pok. Kristine Godnič 100.000, druž. Ožbot, Peč 42/a v isti namen 50.000 lir.

ZA CERKEV v Podgori: v spomin na pok. Kristino Godnič vd. Tomažič druž. Calligaris, Podgora 100.000 lir.

V **SPOMIN** na mamo Kristo Godnič Tomažič hčerki Danila in Vida ter sin Stanko 300.000 za cerkev v Rupji, 150.000 za cerkev na Peči in 150.000 za MePZ Rupa-Peč. Ostali darovi prihodnjič.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
sklicuje

REDNI OBČNI ZBOR
v torek, 17. oktobra 2000, ob 20.30 v mali dvorani župnijskega doma Anton Gregorčič v Štandrežu.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ
vabi na ogled igre

PLESKARJI NIMAJO SPOMINA

Dario Fò

NASTOPAJO člani Katoliškega prosvetnega društva Planina iz Sel na Koroškem.

REŽIJA Franci Končan

Štandrež, župnijska dvorana Anton Gregorčič, **sobota, 14. oktobra 2000, ob 20.30.**

Igra sodi v okvir Koroških kulturnih dnevov na Primorskem, ki jih organizirajo Krščanska kulturna zveza iz Celovca, Slovenska prosveta iz Trsta in Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice.

KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA - CELOVEC
SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO GLOBASNICA

GLOBAŠKA OJSET

PRIKAZ ŽENITOVANJSKIH
OBİČAJEV V PODJUNI

Izvajajo:

Folklorna skupina SKD Globasnica
Folklorna skupina SPD Trta - Žitaras vas
Mešani pevski zbor Peca - Globasnica
Moški pevski zbor Franc Leder Lesičjak - Šteben
Dekliška skupina Stem - Globasnica

GORICA
KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
NEDELJA, 15. OKTOBRA 2000
OB 17. URI

KOROŠKI
KULTURNI DNEVI
na Primorskem

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE
GORICA

SCGV KOMEL: SREČANJE S KOROŠČI

V okviru izmenjav med Koroško in Primorsko bodo v petek, 13. t.m., na obliisku v Gorici mladi glasbeniki, ki študirajo na Glasbeni šoli na Koroškem. Obiskali bodo naše mesto in njegove zanimivosti, zvečer ob 19. uri pa bo skupni glasbeni nastop v komorni dvorani KC Lojze Bratuž. Srečanje daje tudi priložnost pedagogom, da izmenjajo svoje izkušnje. Upravitelji obeh šol pa ob tej priložnosti pregledajo stanje in perspektive glasbenih ustanov, ki delujejo v podobnih razmerah in se ukvarjajo s sorodno problematiko.

Drugi teden pa se bodo začela letošnja t.i. Srečanja z glasbo. Sezono bosta uvedla novopečena diplomirana, oboist Matija Faganel in pianist David Trebižan. Vsi vabljeni v sredo, 18. t.m., ob 20.30 v komorno dvorano KC Bratuž!

MARIJA TEREZIJA NA GRADU

V soboto popoldan so pompozno, kot je že to ustaljena navada pri občinskem odborništvu za kulturo, odprli razstavo o avstroogrski cesarici Mariji Tereziji. Na goriškem gradu bodo življenje in delo, družina in osebnost najslavnejše habzburške kraljice na ogled do 26. novembra vsak dan v jutranjih in popoldanskih urah, razen ob ponedeljkih. Na razpolago je tudi, kot običajno, bogat katalog. Podrobneje bomo o razstavi pisali v prihodnji številki našega časopisa.

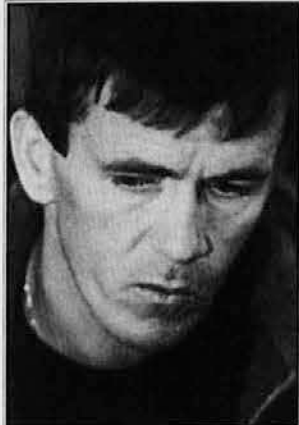
ZGODOVINSKI PODVIG

SLOVENEK PRVI PRESMUČAL "STREHO SVETA"

ERIK DOLHAR

Slovenski ekstremni smučar Davo Karničar je v soboto, 7. oktobra, kot prvi človek neprekinjeno presmučal najvišjo goro na svetu Mount Everest z 8.848 metrov visokega vrha do baznega tabora. Karničar se je povzpela na vrh skupaj s Francem Oderlapom zgodaj zjutraj po slovenskem času, smučanje pa je uspešno končal ob 9.30, ko je prešel tudi zadnjo nevarno oviro, Ledeni slap, ter se napotil proti baznemu taboru. Karničar se je bil z Oderlapom povzpela na vrh 8.848 m visoke gore ob 3.15 po našem času, nato pa zaradi hudega mraza takoj začel s smučanjem. Ob 5.45 je uspešno prismočal do tabora 3 na višini 7.300 metrov.

Četrty bazni tabor leži 7.950 m visoko in je zadnji pred naskokom na vrh Mount Everesta. Kot je Karničar sporočil spremljevalnemu osebju, so se tako on kot obe šerpi, ki sta ga spremljali do vrha, počutili odlično, tako da ni bilo zadržkov, da se zgodaj zjutraj po slovenskem času ne bi spustil v dolino. Vzpon proti vrhu, ki ga je osvojil po dobrih desetih urah plezanja, je otežkočal silovit veter. Na vrhu si je privoščil enourni počitek, nato pa je sledil spust po najnevarnejšem delu, Hillaryjevi stopnji, kar je bilo mogoče neposredno spremljati prek interneta na spletni strani www.everest.simobil.si. Po tem delu prenosa so se kamere in satelitska oprema preselile na novo lokacijo, tako da spremljanje zgodovinskega podviga ni bilo, konec spusta pa je spet potekal v živo.

Davo Karničar je torej kot prvi človek v zgodovini neprekinjeno presmučal z najvišje gore na svetu. Pa naj se naši nekdanji južni bratje še kar naprej norčujejo, da smo Slovenci narod smučarjev!

FERRARIJU NASLOV PO 21 LETIH!

SCHUMACHER PRVAK!

Po petih letih v moštvi Ferrari je Michaelu Schumacherju končno uspelo. V nedeljo, 8. t.m., je namreč po razburljivih dirki v Suzuki na Japonskem zmagal in eno dirko pred koncem prvenstva v formuli 1 osvojil težko in 21 let pričakovano svetovno prvenstvo.

"Tudi zame se je končala pet let trajajoča mora," je po dirki, na kateri je ugnal svojega športnega, a izjemno hudega tekmeča Mikko Hakkinena, dejal Schumy, ki ima sedaj že tri svetovna prvenstva v žepu in se je upravičeno vpisal med velikane formule 1. "Od danes naprej mi ne bo potrebno več odgovarjati na vprašanje, zakaj s Ferrarievim bolidom ne uspej osvojiti svetovnega prvenstva," je še dejal najbolje plačani športnik na svetu in se seveda tako smejal, da ga je čeljust bolela. Glava pa gotovo boli ekipo McLaren-Mercedes, za katero dirkata Hak-

kinen in Coulthard, kajti vse kaže, da bo šlo tudi svetovno prvenstvo konstruktorjev dirkalnikov v Maranello. Schumacher je v številu zmag že prehitel legendarnega Senno in je tako živa legenda; vse tudi kaže, da se ne bo zadovoljil s številko 42, saj bi na tihem le rad dohitel sedaj že upokojenega Prosta, ki je osvojil štiri svetovna prvenstva in je s številom zmag še vedno pred njim. Sloviti Fangio s petimi prvenstvi je za sedaj še daleč. Nikoli se ne ve...

Za kroniko še to, da so navijači iz Maranella popolnoma ponoreli, predolgo so namreč čakali na svetovno prvenstvo. Ferrari gor, ferrari dol, prvenstvo je tu, ledeni Nemec je prvak, rdeča barva slavi in pozabljeno je tudi dejstvo, da se Schumy v petih letih ni naučil Dantejevega jezika. Vse po načelu: kdor zmagaja, ima vedno prav!

ZUT

JADRANJE / REGATA ZA 32. JESENSKI POKAL

ENA OD NAJTRŠIH BARCOLAN

Polemike ob letošnji regati za 32. Jesenski pokal, imenovani Barcolana, se verjetno ne bodo kmalu polegale. Lahko rečemo, da je bila letos edina prava zmagovalka burja, ki je na morju pihala s sunki do čez 50 vozlov (kar pomeni nekaj več kot sto km/h); ta je najprej pripomogla k temu, da letošnje število vpisanih jadrnic ni bilo rekordno kot lani, nato pa še k številnim nesrečam, ki so v veliki meri zaposlile reševalne ekipe. Najhujše je skupilo 27-letno avstrijsko dekle, ki jo je jambor udaril v lobanjo in sedaj leži v komi na oddelku za oživiljanje s pridržano prognozo.

Kar se tiče tekmovanja, je treba zabeležiti odlično start Velikega Viharnika krmarja Dušana Puha, ki je takoj prešel v vodstvo. Za petami sta mu bili obe jadrnici Tutta Trieste (na prvi je bil krmar Vasco Vascotto skupaj s slavnim

Paulom Cayardom, na drugi pa je bil Federico Stoppioni), lanskoletna zmagovalka @dria.com s krmarjem Robertom Ferraresejem pa je zaostajala. Kljub neprimerni (raztrgalo se je eno od jader) je Viharnik ostal v vodstvu do približno tretje boje, ko je zastal zaradi brezvetrja, tako da sta ga prehitela tako @dria.com kot Riviera di Rimini, ki jo je vodil krmar Paolo Cian. Na koncu pa je kot prvi uspelo priti skozi cilj jadrnici @dria.com, drugi je bil Veliki Viharnik, tretja pa Riviera di Rimini. Naj povemo, da vreme ni prizaneslo niti nekaterim velikim favoritom za zmago: tako sta se morali umakniti obe jadrnici Tutta Trieste, nič boljše pa ni šlo npr. Esimitu (jadrnici z mešano italijansko-slovensko posadko, sad sodelovanja med Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino) Matjaža Antonaca in

FOTO EKOMA

Goose&Ganderju (bivši Gaji Legend) Mitje Kosmine.

Marsikateri udeleženec je imel povedati precej ostre besede na račun organizatorjev, ki po mnenju nekaterih ne bi smeli dovoliti regate v takšnih razmerah. Predsednik Jadranskega društva iz Barkovelj in Grljana, ki je glavni organizator regate, Fulvio Molinari, pa je vsekakor branil odločitev, ki je bila po njegovih besedah sad kolektivne presoje stanja.

Na koncu naj rečemo, da so, kot vsako leto, v velikem številu sodelovali tudi člani dveh naših zamejskih jadranskih klubov, Sirene in Čupe, bodisi kot tekmovalci bodisi kot sodelavci. Mladi Sirenini jadranci so z 9-metrsko jadrnico Areki prišli na 4. mesto v svoji 6. kategoriji, absolutno pa so bili 161.; dobro so se odrezali tudi člani JK Čupa na jadrnici Grand Soleil.

IŽ

ODBOJKA / SLOGINE EKIP

SKRB ZA STRUKTURO

MATJAŽ RUSTJA

Športno združenje Sloga je predstavilo v ponedeljek, 9. oktobra, moške in ženske ekipe, ki bodo letos nastopale v kar trinajstih prvenstvih, pa še v minivolteju. Da ostaja društvo eno najmočnejših in najbolj organiziranih v naši deželi, je potrdilo zelo dobro zastopstvo tiska, posebno pa prisotnost vidnih predstavnikov pokrajinskega in deželnege odbojkarstva združenja. Za dolgo mizo so sedeli še zastopniki letošnjih sponzorjev: Mauro Sgubin (Mima Eurospin), Robert Vidoni za Eurosavo (Sava), Odo Kalan (Multinvest), Igor Križmančič (P.M.L. - Precision Mechanics Laboratory) in Nada Debenjak (Pizzeria Veto). Predstavitev nove sezone je vodil Ivan Peterlin, prava duša Sloge in zamejskega športa sploh.

Po lanskem neuspehu, ko sta izpadli iz B2 lige ženska in moška ekipa, je vodstvo Sloge razumelo, da butanje v višje lige nima smisla, posebno zaradi tega, ker za B2 ligo ekipi nista bili še zreli. Zato je bilo letošnje poletje pravi trenutek za razmislek, ki je rodil triletni program ojačenja strukture, gojenja podmladka in ne iskanja rezultatov za vsako ceno. Na podlagi smernic državne odbojkarstva federacije se je odbor odločil za novo metodo dela, ki bi konkretno vključevala mlade in jih počasi, a konstantno pripravljala na zmagovitejšo igro v prvenstvih, ki bi tako avtomatično nagrajevala celotno društvo. Da je Sloga vedno uspešno gojila podmladek, ni nobena novost, letos pa je šla v to brez oklevanja, ker je npr. v moški ekipi C lige morala nadomestiti kar šest igralcev (med njimi tudi lanskega kapetana Edija Božiča, ki bo le-

KOŠARKA / JADRANOVA MOŠTVA

POTRJEJENE IZBIRE

V sredo, 4. t.m., je bila v novem sedežu deželnege odbora košarkarske zveze FIP predstavitev Jadranskih mošttev za sezono 2000/2001. V letošnjem poletju se je namreč košarkarska športna zveza preselila v stavbo, kjer je pred časom delovalo društvo baseballa na Proseku ob nogometnem igrišču domačega Primorja. Tiskovno konferenco je vodil časnikar Sergio Tavčar, ob njem pa so sedeli glavni protagonisti letošnje sezone: trener Peter Brumen, predsednik združenja Jadran Edi Sosič in ne nazadnje predstavniki treh finančnih pokroviteljev Jadranskih ekip (Robert Vidoni za podjetje Eurosava, Corrado Borghi za drugo Coop Consumatori Nordest in Dragotin Danev za Zadružno kraško banko).

Edi Sosič je v uvodnem nagovoru dejal, da letošnja sezona potrjuje izbire lanskega leta, ko je bila prva ekipa temeljito pomlajena. Predznanaka zrelosti in izkušenosti bodo ekipi prinesli starejši igralci, od mladih pa si odbor pričakuje, da se bodo čimprej naučili zmagovite igre in to tudi pokazali na igrišču. Letošnji cilj je obstanek v C1 ligi po najkrajši poti, torej v play-offu. Lani se je namreč Jadran boril za obstanek še v play-outu.

Igralski kader je zelo podoben lanskemu, največja letošnja novost so torej sponzorji, saj je odboru uspelo pritegniti nova pokroviteljstva, da je črne oblake kritičnega finančnega stanja vsaj za letos odpihal burja. Glavni pokrovitelj članske ekipe bo tržaško podjetje Eurosava z blagovno znamko Sava. Kot je povedal direktor Robert Vidoni, so se po sedmih letih tehničnega sponzorstva odločili za glavno pokroviteljstvo, ker verjamejo v politiko združe-

vanja naših najboljših atletov in ker ekipa igra na področju, ki postaja s tržnega vidika vse bolj zanimivo. Drugi sponzor Jadrana Sava in prvi državnih mladincev je zadruga Coop Consumatori Nordest. Odgovorni za stike z javnostjo Corrado Borghi je poudaril, da je zadruga samoumevno pristopila k Jadranu, ker je v njenih ciljih čim tesnejša povezava s teritorijem in ljudmi, ki v njem živijo; pa tudi zaradi tega, ker je na Tržaškem in Gorriškem res veliko Slovencev članov zadrug. Tretji sponzor Jadrana Sava in prvi ekipe kadetov je Zadružna kraška banka, ustanova častitljivih 92 let. Predsednik upravnega sveta Dragotin Danev je z zadovoljstvom dejal, da ni v zamejstvu društva, ki bi ne bilo deležno prispevka banke. Letos pa so zapustili to vodilo kapilarnosti, da bi Jadran srečno prebrodil finančne težave in z zmagami postal ponos vseh nas.

Vse tri ekipe Jadrana bo letos treniral Peter Brumen, le pri kadetih mu bo desna roka Robert Jakomin. Brumen je poudaril, da so igralci za leto starejši, torej bolj izkušeni in si zato pričakuje, da bodo sami sebe nagradili in dosegali mimese vode lestvice. Od navijačev si želim, da bi bili na tekmah čim bolj številni, od igralcev, da bi bili dobri sodelavci, pa da bi mi ob vsaki potrebi podali roko, je zaključil Brumen. Vsaj začetek sezone pa bo z organizacijskega vidika nekoliko neroden, ker je zaradi prenovitvenih del dom Ervatti še vedno zaprt (po najnovejših vesteh naj bi Ervatti odprli do decembra letos). Treningi bodo zato potekali v treh različnih telovadnicah, domače tekme pa še naprej v mestni športni dvorani Palacalvola.

MR

15

ČETRTEK
12. OKTOBRA
2000

